

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 11ης Μαρτίου 2004 *

Στην υπόθεση C-182/01,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Oberlandesgericht Düsseldorf (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH

και

Werner Jäger,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 227, σ. 1), καθώς και των άρθρων 3, παράγραφος 2, και 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με τη γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 (ΕΕ L 173, σ. 14),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος,
C. W. A. Timmermans και S. von Bahr (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: L. Hewlett, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH, εκπροσωπούμενη από τον K. von Gierke, Rechtsanwalt,
- ο W. Jäger, εκπροσωπούμενος από τον W. Graf von Schwerin, Rechtsanwalt,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τον M. Fiorilli, avvocato dello Stato,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους G. Braun και M. Niejahr,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Saatgut-Treuhandverwaltungs-gesellschaft mbH, εκπροσωπούμενης από τους K. von Gierke και E. Krieger, Rechtsanwalt, του W. Jäger, εκπροσωπούμενου από τους W. Graf von Schwerin, M. Miersch, Rechtsanwalt, και R. E. Wilhelms, Patentanwalt, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από την P. Ormond, επικουρού-μενη από τον M. Hoskins, barrister, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον G. Braun, επικουρούμενο από τον R. Bierwagen, Rechtsanwalt, κατά τη συνεδρίαση της 3ης Οκτωβρίου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Νοεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 22ας Μαρτίου 2001, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Απριλίου 2001, το Oberlandesgericht Frankfurt am Main υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 227, σ. 1), καθώς και των άρθρων 3, παράγραφος 2, και 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με τη γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 (ΕΕ L 173, σ. 14).

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH (στο εξής: STV) και του W. Jäger σχετικά με την υποχρέωση αυτού, ως καλλιεργητή, να δηλώσει στην STV, κατόπιν αιτήσεώς της, αν και κατά πόσον καλλιέργησε διάφορες φυτικές ποικιλίες, ορισμένες εκ των οποίων προστατεύονται από τον κανονισμό 2100/94.

Νομικό πλαίσιο

Κοινοτική νομοθεσία

Ο κανονισμός 2100/94

- 3 Από το άρθρο 1 του κανονισμού 2100/94 προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός προβλέπει κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, ως μοναδική και αποκλειστική μορφή κοινοτικής προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί φυτικών ποικιλιών.
- 4 Δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, ο αποκαλούμενος «δημιουργός» που είναι φορέας του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας είναι το πρόσωπο «που δημιούργησε ή ανακάλυψε και ανέπτυξε την ποικιλία ή ο διάδοχός του».

5 Σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφοι 1 και 2, του ίδιου κανονισμού:

«1. Σύμφωνα με το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, ο κάτοχος ή οι κάτοχοι κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, καλούμενος εφεξής “κάτοχος”, δικαιούται να προβαίνει στις ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 16, για τις ακόλουθες πράξεις όσον αφορά τα συστατικά ποικιλίας, ή τα συγκομισθέντα υλικά της προστατευόμενης ποικιλίας, καλούμενα και τα δύο εφεξής “υλικό”, απαιτείται η άδεια του κατόχου:

α) παραγωγή ή αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμός)·

β) επεξεργασία με σκοπό την αναπαραγωγή·

γ) προσφορά προς πώληση·

δ) πώληση ή άλλου είδους διάθεση στην αγορά·

ε) εξαγωγή από την Κοινότητα·

στ) εισαγωγή στην Κοινότητα·

ξ) αποθήκευση για οποιονδήποτε από τους προαναφερόμενους στα στοιχεία
α' έως στ' λόγους.

Ο κάτοχος μπορεί να χορηγεί την άδεια αυτή υπό όρους και περιορισμούς.»

6 Ωστόσο, το άρθρο 14, παράγραφος 1, του προαναφερθέντος κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13, παράγραφος 2, και για τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, οι καλλιεργητές επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμετάλλευσής τους, το προϊόν της συγκομδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών.»

7 Το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 διευκρινίζει ότι η άδεια αυτή, που αποκαλείται «προνόμο των καλλιεργητών», ισχύει μόνο για τα απαριθμούμενα στο άρθρο αυτό γεωργικά φυτικά είδη. Τα είδη αυτά χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες, ήτοι κτηνοτροφικά φυτά, σιτηρά, πατάτες, καθώς και ελαιούχα και κλωστικά φυτά.

8 Σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, «[ο]ι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και διασφάλισης των έννομων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή καθορίζονται, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, με εκτελεστικούς κανόνες που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 114». Η εν λόγω παράγραφος αναφέρει τα κριτήρια βάσει των οποίων πρέπει να καθοριστούν οι προϋποθέσεις αυτές, μεταξύ των οποίων

περιλαμβάνονται η έλλειψη ποσοτικών περιορισμών όσον αφορά το μέγεθος της εκμεταλλεύσεως του καλλιεργητή, η δυνατότητα μεταποιήσεως για φύτευση του προϊόντος της συγκομδής εκ μέρους του ίδιου του καλλιεργητή ή εκ μέρους τρίτων που του παρέχουν υπηρεσίες, η υποχρέωση που επιβάλλεται στους καλλιεργητές, εκτός των μικροκαλλιεργητών, να καταβάλουν στον άτοχο δίκαιη αμοιβή, η οποία πρέπει να είναι αισθητά χαμηλότερη από το ποσό που καταβάλλεται για τη βάσει αδείας παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή, και η αποκλειστική ευθύνη των κατόχων για τον έλεγχο της εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 14.

- 9 Το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 προβλέπει επίσης, μεταξύ των εν λόγω κριτηρίων, την υποχρέωση παροχής πληροφοριών που υπέχουν οι καλλιεργητές:

«[Ο]ι καλλιεργητές και οι μεταποιητές παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, κατάλληλες πληροφορίες στους κατόχους· κατάλληλες πληροφορίες μπορούν επίσης να παρέχονται από τους επίσημους φορείς που συμμετέχουν στην παρακολούθηση της γεωργικής παραγωγής, εφόσον οι πληροφορίες αυτές συλλέγονται κατά τη συνήθη άσκηση των καθηκόντων τους, και δεν συνεπάγονται πρόσθετη εργασία ή δαπάνες. Προκειμένου για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι πληροφορίες αυτές παρέχονται με την επιφύλαξη της κοινοτικής και της εθνικής νομοθεσίας για την προστασία των ατόμων όσον αφορά την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

- 10 Από τη δέκατη έβδομη και τη δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2100/94 προκύπτει ότι «η ενάσκηση των κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών πρέπει να υπάγεται σε περιορισμούς που καθορίζονται από διατάξεις δημοσίου συμφέροντος», ότι «αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής» και ότι, «για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να χορηγείται άδεια στους καλλιεργητές για τη χρησιμοποίηση του προϊόντος της συγκομδής για αναπαραγωγή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις».

Ο κανονισμός 1768/95

11 Σύμφωνα με το άρθρο του 1, ο κανονισμός 1768/95 θεσπίζει τους εκτελεστικούς κανόνες σχετικά με τους όρους που ενεργοποιούν την εξαίρεση του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94.

12 Το άρθρο 2 του κανονισμού 1768/95 ορίζει τα εξής:

«1. Οι όροι που αναφέρονται στο άρθρο 1 θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο από τον κάτοχο, ο οποίος εκπροσωπεί το δημιουργό, όσο και από τον καλλιεργητή κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζονται τα νόμιμα συμφέροντα και των δύο.

2. Τα νόμιμα συμφέροντα δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι διασφαλίζονται εάν ένα ή περισσότερα από τα συμφέροντα αυτά επηρεάζονται δυσμενώς χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη να διατηρηθεί μία λογική ισορροπία μεταξύ όλων αυτών ή η ανάγκη για αναλογικότητα μεταξύ του σκοπού του σχετικού όρου και του αποτελέσματος της εφαρμογής του.»

13 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του ίδιου κανονισμού:

«1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του κατόχου που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 14 του κανονισμού [2100/94], όπως διευκρινίζονται στον παρόντα κανονισμό, εκτός από το δικαίωμα καταβολής της δίκαιης αμοιβής η οποία μπορεί ήδη να προσδιοριστεί ποσοτικά, που αναφέρεται στο άρθρο 5, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο μεταβίβασης σε άλλους. Ωστόσο, θα πρέπει να συμπεριληφθούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αφορούν τη μεταβίβαση του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικών ποικιλιών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23 του κανονισμού [2100/94].

2. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να τα επικαλεστούν οι κάτοχοι είτε μεμονωμένα είτε συλλογικά μαζί με άλλους κατόχους είτε μέσω οργάνωσης κατόχων με έδρα την Κοινότητα σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η οργάνωση κατόχων μπορεί να ενεργήσει μόνο για τα μέλη της και μόνο για τα μέλη εκείνα που έχουν δώσει γραπτώς σχετική εντολή στην οργάνωση. Ενεργεί μέσω ενός ή περισσότερων εκπροσώπων της ή μέσω ελεγκτών εξουσιοδοτημένων από αυτή εντός των ορίων των αντίστοιχων εντολών.»

14 Το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 1768/95 έχει ως εξής:

«Το πρόσωπο ή τα πρόσωπα στα οποία ανήκει η εν λόγω εκμετάλλευση τη στιγμή κατά την οποία απαιτείται η εκπλήρωση μιας υποχρέωσης, θεωρούνται ως οι καλλιεργητές, εκτός αν μπορούν να αποδείξουν ότι κάποιο άλλο πρόσωπο είναι ο καλλιεργητής, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να εκπληρώσει την υποχρέωση, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2.»

15 Το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95 προβλέπει τα εξής:

«1. Οι λεπτομέρειες των σχετικών πληροφοριών που θα πρέπει να παράσχει ο καλλιεργητής προς τον κάτοχο βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού [2100/94] μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο σύμβασης μεταξύ του κατόχου και του ενδιαφερόμενου καλλιεργητή.

2. Στις περιπτώσεις όπου δεν έχει συναφθεί ή δεν ισχύει μία τέτοια σύμβαση, με κάθε επιφύλαξη ως προς τις απαιτήσεις πληροφόρησης που απορρέουν από

άλλη κοινοτική νομοθεσία ή από τη νομοθεσία κρατών μελών, μετά από αίτηση του κατόχου, ο καλλιεργητής θα πρέπει να παράσχει στον κάτοχο ορισμένες χρήσιμες πληροφορίες. Χρήσιμα θεωρούνται τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) το όνομα του καλλιεργητή, ο τόπος διαμονής του και η διεύθυνση της εκμετάλλευσής του·
- β) το αν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει το προϊόν συγκομιδής που ανήκει σε μία ή περισσότερες ποικιλίες του κατόχου, για φύτευση στον αγρό ή στους αγρούς της εκμετάλλευσής του·
- γ) εάν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει τέτοιο υλικό, η ποσότητα του προϊόντος της συγκομιδής που ανήκει στη συγκεκριμένη ποικιλία ή ποικιλίες, που χρησιμοποιήθηκαν από τον καλλιεργητή σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού [2100/94]·
- δ) υπό τον ίδιο όρο, το όνομα και η διεύθυνση του προσώπου ή των προσώπων που παρείχαν κάποια υπηρεσία μεταποίησης του σχετικού προϊόντος συγκομιδής για τον καλλιεργητή προς φύτευση·
- ε) εάν οι πληροφορίες που θα ληφθούν βάσει των στοιχείων β', γ' ή δ' δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14, η ποσότητα του βάσει αδείας πολλαπλασιαστικού υλικού των εν λόγω ποικιλιών που χρησιμοποιήθηκε καθώς και το όνομα και η διεύθυνση του προμηθευτή ή των προμηθευτών αυτού·

[...]

3. Οι πληροφορίες που θα δοθούν βάσει της παραγράφου 2, στοιχεία β', γ', δ' και ε', πρέπει να αναφέρονται στην τρέχουσα περίοδο εμπορίας και σε μία ή περισσότερες από τις τρεις προηγούμενες περιόδους εμπορίας για τις οποίες ο κάτοχος δεν έχει ήδη κάνει προηγούμενη αίτηση πληροφοριών σύμφωνα με όσα προβλέπονται στις παραγράφους 4 ή 5.

Ωστόσο, η πρώτη περίοδος εμπορίας στην οποία θα αναφέρονται οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι η περίοδος κατά την οποία έγινε η πρώτη αίτηση πληροφοριών σχετικά με την εν λόγω ποικιλία ή ποικιλίες και τον εν λόγω καλλιεργητή, με την προϋπόθεση ότι ο κάτοχος θα έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα φροντίζοντας ώστε ο καλλιεργητής, κατά την απόκτηση του πολλαπλασιαστικού υλικού της ποικιλίας ή των ποικιλιών πριν ή κατά τη στιγμή εκείνη, να είναι ενήμερος τουλάχιστον σχετικά με την κατάσταση της αίτησης για την παραχώρηση κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικών ποικιλιών ή σχετικά με την παραχώρηση ενός τέτοιου δικαιώματος αλλά και σχετικά με τις συνθήκες που αφορούν τη χρήση αυτού του πολλαπλασιαστικού υλικού.

[...]

4. Στην αίτησή του, ο κάτοχος θα πρέπει να δηλώνει το όνομα και τη διεύθυνσή του, την ποικιλία ή τις ποικιλίες για τις οποίες ενδιαφέρεται να λάβει πληροφορίες, και θα πρέπει να κάνει αναφορά στο/στα σχετικό(ά) κοινοτικό(ά) δικαίωμα(τα) επί φυτικών ποικιλιών. Αν ζητηθεί από τον καλλιεργητή, η αίτηση θα πρέπει να γίνει γραπτώς και να παρουσιαστεί απόδειξη της κατοχής. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 5, η αίτηση θα πρέπει να γίνεται απευθείας στον ενδιαφερόμενο καλλιεργητή.

5. Αίτηση η οποία δεν έχει γίνει απευθείας στον ενδιαφερόμενο καλλιεργητή θεωρείται ότι είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της παραγράφου 4, τρίτη πρόταση, εφόσον αποστέλλεται στον καλλιεργητή μέσω των ακόλουθων φορέων ή προσώπων, με αντίστοιχη προηγούμενη συμφωνία:

- οργανώσεις καλλιεργητών ή συνεταιρισμοί, για όλους τους καλλιεργητές που είναι μέλη τέτοιων οργανώσεων ή συνεταιρισμών,

- μεταποιητές για όλους τους καλλιεργητές στους οποίους οι πρώτοι έχουν παράσχει υπηρεσίες μεταποίησης του εν λόγω προϊόντος συγκομιδής για καλλιέργεια, στην τρέχουσα περίοδο εμπορίας και κατά τις τρεις προηγούμενες περιόδους εμπορίας, με έναρξη την περίοδο εμπορίας που ορίζεται στην παράγραφο 3

ή

- προμηθευτές βάσει αδείας πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών του κατόχου, για όλους τους καλλιεργητές στους οποίους οι πρώτοι έχουν προμηθεύσει τέτοιο πολλαπλασιαστικό υλικό κατά την τρέχουσα περίοδο εμπορίας και κατά τις τρεις προηγούμενες περιόδους εμπορίας, με έναρξη την περίοδο εμπορίας που ορίζεται στην παράγραφο 3.

6. Για αιτήσεις που γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5, δεν απαιτείται ο προσδιορισμός συγκεκριμένων καλλιεργητών. Οι οργανώσεις, συνεταιρισμοί, μεταποιητές ή προμηθευτές μπορούν να λάβουν εξουσιοδότηση από τους ενδιαφερόμενους καλλιεργητές προκειμένου να προωθήσουν τις απαιτούμενες πληροφορίες στον κάτοχο.»

Η εθνική ρύθμιση

- ¹⁶ Το άρθρο 10a, παράγραφος 6, του Sortenschutzgesetz 1985 (νόμου του 1985 περί των δικαιωμάτων επί των φυτικών ποικιλιών), ως είχε στις 25 Ιουλίου 1997 (*BGBI.* 1997 I, σ. 3165, στο εξής: SortG), το οποίο ορίζει την υποχρέωση παροχής πληροφοριών όσον αφορά τα δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών που παρέχονται βάσει του γερμανικού δικαίου, ορίζει τα εξής:

«Οι καλλιεργητές που κάνουν χρήση της δυνατότητας να προβαίνουν σε φύτευση, καθώς και οι εντεταλμένοι από αυτούς μεταποιητές, υποχρεούνται να πληροφορούν τους δημιουργούς σχετικά με τον βαθμό της φυτεύσεως.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- ¹⁷ Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η STV είναι συσταθείσα κατά το γερμανικό δίκαιο εταιρία περιορισμένης ευθύνης («Gesellschaft mit beschränkter Haftung»), της οποίας ο εταιρικός σκοπός συνίσταται στη διαχείριση οικονομικών συμφερόντων φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και προσωπικών εταιριών, που παράγουν άμεσα ή έμμεσα ή πωλούν σπόρους ή μετέχουν στην παραγωγή ή στην πώληση σπόρων. Καταρχάς, ο εταιρικός σκοπός περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τον έλεγχο των δικαιωμάτων επί προστατευομένων ποικιλιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και, ειδικότερα, τη διεξαγωγή ελέγχων σε σχέση με τα δικαιώματα επί προστατευομένων ποικιλιών των εταίρων ή τρίτων σε εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολλαπλασιασμού ή της εμπορίας φυτικών ποικιλιών. Ο εταιρικός σκοπός περιλαμβάνει, ακολούθως, την είσπραξη τελών εκμεταλλεύσεως προστατευομένων φυτικών ποικιλιών και, τέλος, την εφαρμογή γενικών μέτρων, τα οποία εξυπηρετούν την προαγωγή της παραγωγής, την ασφάλεια της εκμεταλλεύσεως και την προστασία των καταναλωτών με άψογο και υψηλής ποιότητας σπόρο, χωρίς, ωστόσο, την αγορά ή την πώληση σπόρων.

- 18 Στους εταίρους της STV συγκαταλέγονται κάτοχοι δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και κάτοχοι δικαιωμάτων αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως φυτικών ποικιλιών κατά το εθνικό δίκαιο, ήτοι κατά τον νόμο SortG, και/ή κατά το κοινοτικό δίκαιο, ήτοι κατά τον κανονισμό 2100/94. Σύμφωνα με την απόφαση περί παραπομπής, στους εταίρους της STV συγκαταλέγεται και η ένωση Bundesverband Deutscher Pflanzenzüchter eV (στο εξής: BDP), μέλη της οποίας είναι πολλοί κάτοχοι δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και κάτοχοι δικαιωμάτων αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως κατά το γερμανικό και/ή το κοινοτικό δίκαιο.
- 19 Η STV προβάλλει ιδίω ονόματι για περισσότερα από 60 πρόσωπα και δικαιούχους συνολικά, οι οποίοι είναι κάτοχοι δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως κατά το εθνικό και/ή το κοινοτικό δίκαιο και μάλιστα σε σχέση με περισσότερες από 500 ποικιλίες συνολικά, βάσει γραπτών εντολών και εξουσιοδοτήσεων, τα δικαιώματά τους όσον αφορά τη φύτευση προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών ενώπιον πολυάριθμων γερμανικών δικαστηρίων και έναντι εκατοντάδων Γερμανών καλλιεργητών, μεταξύ των οποίων και κατά του W. Jäger. Στον κύκλο των προσώπων αυτών περιλαμβάνονται οι εταίροι της STV και τα μέλη ομοσπονδίας που συγκαταλέγεται στους εταίρους της, καθώς και πρόσωπα που δεν ανήκουν ούτε στους εταίρους της ούτε είναι μέλη ομοσπονδίας που είναι εταίροι της, αλλά έχουν επιφορτίσει την STV, έναντι αμοιβής και με γραπτή εξουσιοδότηση, να προβάλλει ιδίω ονόματι τα δικαιώματά τους επί φυτικών ποικιλιών σε σχέση με τη φύτευση προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών.
- 20 Με την αγωγή της, η STV ζητεί από τον W. Jäger την παροχή πληροφοριών σχετικά με τον βαθμό της φυτεύσεως, στην οποία προέβη ως καλλιεργητής κατά την περίοδο αναπτύξεως της βλαστήσεως 1997/1998, συνολικά άνω των 500 φυτικών ποικιλιών, από τις οποίες περίπου το 1/3 είναι προστατευόμενες ποικιλίες κατά τον κανονισμό 2100/94.
- 21 Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, η STV υποστηρίζει ότι αποτελεί «οργάνωση κατόχων» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 και νομμοποιείται ενεργητικώς, στο πλαίσιο της σχετικής εξουσίας που της απονεμήθηκε, να προβάλλει τα δικαιώματα όλων των κατόχων δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και των κατόχων δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως οι οποίοι την έχουν εξουσιοδοτήσει και μάλιστα ανεξαρτήτως του αν συγκαταλέγονται στους εταίρους της ή όχι.

- 22 Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, η STV ισχυρίζεται επίσης ότι ο W. Jäger όφειλε, ως καλλιεργητής, να της παράσχει πληροφορίες σχετικά με το αν προέβη στη φύτευση μιας από τις εκτεθείσες στο δικόγραφο της αγωγής ποικιλίες και ενδεχομένως σε ποια έκταση συνέβη αυτό, χωρίς η STV να χρειάζεται να αποδείξει ότι ο W. Jäger φύτευσε ορισμένη ποικιλία. Αυτή η ευρεία υποχρέωση παροχής πληροφοριών απορρέει, προκειμένου για τις προστατευόμενες από τον κανονισμό 2100/94 ποικιλίες, από το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού αυτού σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95.
- 23 Ο W. Jäger υποστηρίζει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 αναφέρεται σε οργανώσεις ή ενώσεις περιλαμβάνουσες «μέλη» και όχι σε οικονομικές επιχειρήσεις, όπως οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, οι οποίες δεν περιλαμβάνουν μέλη αλλά εταίρους. Επίσης, ακόμη και αν η STV χαρακτηριζόταν ένωση κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή στο μέτρο που θίγονται τα συμφέροντα των κατόχων κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών, που είναι απλώς μέλη ενός εταίρου της STV ή που ουδεμία σχέση έχουν με αυτή.
- 24 Όσον αφορά τις αξιώσεις παροχής πληροφοριών, ο W. Jäger ισχυρίζεται ότι ούτε το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 ούτε το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95 επιβάλλουν στον καλλιεργητή σχετική υποχρέωση παροχής πληροφοριών χωρίς να έχει αποδειχθεί από τον κάτοχο δικαιώματος ότι χρησιμοποιήθηκαν σπόροι.
- 25 Το Landgericht Düsseldorf (Γερμανία) απέρριψε την αγωγή της STV κατά του W. Jäger. Το εν λόγω δικαστήριο διαπίστωσε ότι η STV δεν νομιμοποιούνταν να ασκήσει παραδεκτώς τέτοια αγωγή ιδίω ονόματι για λογαριασμό των κατόχων δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και των κατόχων δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως, για τους οποίους η εν λόγω εταιρία δεν είχε αποδείξει ότι επρόκειτο για μέλη κατόχων δικαιωμάτων. Κατά τα λοιπά, το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη, κρίνοντας ότι η STV δεν απέδειξε επαρκώς αν και ως προς ποιες ποικιλίες οι παρασχόντες τη σχετική εξουσία ήταν κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα κάτοχοι κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών ή κάτοχοι αποκλειστικού δικαιώματος εκμεταλλεύσεως.

- 26 Η STV άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Oberlandesgericht Düsseldorf.
- 27 Το δικαστήριο αυτό επισημαίνει ότι το βάσιμο της εφέσεως εξαρτάται, καταρχάς, από το αν η STV, η οποία δεν επικαλείται ίδιο δικαίωμα επί προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας, νομοποιείται να προβάλλει ιδίω ονόματι τα εθνικά και κοινοτικά δικαιώματα των αναφερόμενων ονομαστικώς στην αγωγή κατόχων δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και κατόχων αποκλειστικών δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως.
- 28 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι στους όρους «οργάνωση» και «μέλη» του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 πρέπει να δοθεί ευρεία ερμηνεία, διότι, μεταξύ άλλων, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί αυτοτελώς και διότι, στη γερμανική απόδοσή της, ο όρος «οργάνωση» («Organisation») χρησιμοποιείται γενικώς κατά την έννοια της «ένωσεως» («Vereinigung»), χωρίς να εξειδικεύεται η νομική μορφή. Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, εξακολουθεί ωστόσο να παραμένει αμφίβολο αν στην εν λόγω διάταξη εμπίπτει κάθε συμφωνία κατόχων και μάλιστα εταιρών εταιρίας περιορισμένης ευθύνης και αν η εξουσία μιας οργάνωσης, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, να προβάλλει τα δικαιώματα τα οποία αφορά η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού εκτείνεται και στα μέλη των εταιρών της εν λόγω οργάνωσης, που θεωρούνται «έμμεσα μέλη» της.
- 29 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης αν η STV νομοποιείται να ασκήσει και τα απορρέοντα από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1768/95 δικαιώματα για λογαριασμό των κατόχων δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και των κατόχων δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως, που δεν είναι ούτε εταιροι της STV ούτε έμμεσα μέλη της, πλην όμως αναθέτουν στην εταιρία αυτή, έναντι αμοιβής, την προάσπιση των συμφερόντων τους.

- 30 Ακολουθώς, όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η STV δεν προέβαλε κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι ο W. Jäger προέβη σε μια από τις ενέργειες που απαριθμεί το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 σε σχέση με τις προστατευόμενες ποικιλίες που περιγράφονται στην αίτηση της εν λόγω εταιρίας ή, τουλάχιστον, ότι χρησιμοποίησε τις επίμαχες ποικιλίες στην εκμετάλλευσή του. Κατά συνέπεια, η STV απολαύει του προβαλλομένου δικαιώματος πληροφορήσεως μόνον εφόσον οι εν λόγω διατάξεις παρέχουν, ανεξαρτήτως των περιστάσεων της διαφοράς της κύριας δίκης, δικαίωμα παροχής πληροφοριών έναντι κάθε καλλιεργητή.
- 31 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι η παροχή των κατάλληλων πληροφοριών που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 συνιστά μία από τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ο καλλιεργητής ώστε να επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η εκ μέρους του φύτευση κατά την έννοια της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου. Κατά συνέπεια, η υποχρέωση παροχής πληροφοριών προϋποθέτει κατ' ανάγκη τη διενέργεια πράξεως φυτεύσεως.
- 32 Όσον αφορά το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95, το Oberlandesgericht Düsseldorf υπενθυμίζει ότι ο κανονισμός αυτός, ως εκτελεστικός κανονισμός, σκοπεί στη διεξοδικότερη ρύθμιση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες εφαρμόζονται οι εισάγουσες εξαίρεση διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94.
- 33 Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι, αναμφίβολα, θα είναι κατά κανόνα ιδιαίτερος δυσχερές για τον κάτοχο να διαπιστώσει τις προσβολές της προστασίας φυτικών ποικιλιών που συνεπάγεται η ενέργεια ενός καλλιεργητή να χρησιμοποιήσει το προϊόν συγκομιδής μιας προστατευόμενης ποικιλίας στην εκμετάλλευσή του ως πολλαπλασιαστικό υλικό, δεδομένου ότι ένα φυτό δεν μπορεί να υποβληθεί σε εξέταση προκειμένου να διαπιστωθεί αν παρήχθη διά φυτεύσεως ή με αγορασθέντα σπόρο. Πάντως, τα προβλήματα αυτά δεν θα επιλύονταν πλήρως με την αναγνώριση ευρέος δικαιώματος παροχής πληροφοριών έναντι κάθε καλλιεργητή, ιδίως διότι, σε περίπτωση αρνητικής

απαντήσεως, θα ανέκυπταν τα ίδια προβλήματα για τον κάτοχο, ελλείψει επαρκών δυνατοτήτων ελέγχου. Επιπλέον, σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, «δεν είναι καταρχήν σκόπιμο να χορηγείται δικαίωμα πληροφορήσεως το οποίο σκοπεύει στο να καταστήσει δυνατή τη χορήγηση δικαιώματος πληρωμής και με το οποίο ο κάτοχος του δικαιώματος πληροφορήσεως επιδιώκει καταρχάς να μάθει αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορηγήσεως ενός τέτοιου δικαιώματος πληρωμής». Συνήθως, απόκειται στον προβάλλοντα το δικαίωμα να συγκεντρώσει, τουλάχιστον, συγκεκριμένες ενδείξεις περί του ότι συντρέχουν πράγματι περιστάσεις που θεμελιώνουν την ευθύνη εκείνου που παραβίασε αυτό το δικαίωμα.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Düsseldorf αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τα ακόλουθα ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

«1) α) Μπορεί μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης συσταθείσα κατά το γερμανικό δίκαιο (GmbH) να αποτελεί “οργάνωση κατόχων” κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού [...] 1768/95 [...] και

β) μπορεί η εταιρία αυτή να επικαλεστεί τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προαναφερθέντος κανονισμού και για τους εν λόγω κατόχους κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, οι οποίοι δεν είναι εταίροι της, αλλά είναι μέλη οργάνωσης η οποία είναι εταίρος της εταιρίας, και

γ) μπορεί η εταιρία αυτή να προβάλει (έναντι αμοιβής) τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προαναφερθέντος κανονισμού και για τους εν λόγω κατόχους κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, οι οποίοι δεν είναι ούτε εταίροι της ούτε μέλη οργάνωσης η οποία περιλαμβάνεται στους εταίρους της;

2) Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού [...] 2100/94 [...], σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού

[...] 1768/95 [...], την έννοια ότι ο κάτοχος δικαιώματος επί προστατευόμενης κατά τον [...] κανονισμό [2100/94] φυτικής ποικιλίας μπορεί να απαιτήσει από κάθε καλλιεργητή την παροχή των πληροφοριών που προβλέπουν οι προαναφερθείσες διατάξεις, ανεξαρτήτως του αν υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής προέβη σε ενέργεια συνιστώσα χρησιμοποίηση κατά το άρθρο 13, παράγραφος 2, του [...] κανονισμού [2100/94] σε σχέση με την οικεία ποικιλία ή —τουλάχιστον— ότι χρησιμοποίησε με άλλον τρόπο την ποικιλία αυτή στην εκμετάλλευσή του;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 35 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν στο άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 πρέπει να δοθεί η έννοια ότι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης αποτελεί «οργάνωση κατόχων» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως και αν, ενδεχομένως, η εταιρία αυτή μπορεί να προβάλει τα δικαιώματα των κατόχων που δεν είναι μέλη της, αλλά είναι μέλη οργάνωσης η οποία είναι εταίρος της εν λόγω εταιρίας, καθώς και τα δικαιώματα των κατόχων που δεν είναι ούτε μέλη της ούτε μέλη οργάνωσης που αποτελεί εταίρο της εταιρίας αυτής, πλην όμως αναθέτουν στην εν λόγω εταιρία, έναντι αμοιβής, την προάσπιση των συμφερόντων τους.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

- 36 Η STV υποστηρίζει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 χρήζει ευρείας ερμηνείας. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι ο κοινοτικός νομοθέτης εσκεμμένως παρέλειψε να διευκρινίσει τη μορφή της οικείας συμμαχίας κατόχων, προκειμένου να λάβει υπόψη τις διάφορες καταστάσεις που ισχύουν στα κράτη μέλη. Η διάταξη αυτή αφορά ένα κεντρικό όργανο επιφορτισμένο με την προβολή των δικαιωμάτων των κατόχων. Κατά συνέπεια, μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης συσταθείσα σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία εμπίπτει στην εν λόγω διάταξη.

- 37 Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, για να μπορέσει η STV να προβάλει τα αντλούμενα από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού δικαιώματα των κατόχων, αρκεί κάθε διάδικος να έχει δώσει γραπτώς σχετική εντολή.
- 38 Συναφώς, η STV υποστηρίζει ότι, όπως συμβαίνει με τον όρο «οργάνωση», ο όρος «μέλη» πρέπει να ερμηνευθεί υπό ευρεία έννοια και αφορά μια απλή «συμμετοχή». Συνεπώς, με τη χορήγηση εντολής στην εν λόγω οργάνωση πληρούται και η προϋπόθεση περί της ιδιότητας του «μέλους» του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95.
- 39 Αυτή η ιδιότητα του μέλους υφίσταται κατά μείζονα λόγο οσάκις οι κάτοχοι δεν έχουν παράσχει απλώς εντολή σε οργάνωση, αλλά είναι συγχρόνως μέλη ομοσπονδίας που, από πλευράς της, αποτελεί εταίρο της εν λόγω οργανώσεως. Εν πάση περιπτώσει, οι εν λόγω κάτοχοι είναι «έμμεσα μέλη» της οργανώσεως που, με τη σύσταση της ομοσπονδίας της οποίας αποτελούν μέλη, συνδέονται, σύμφωνα με το δικαίο εμπορικών εταιριών, με την εν λόγω οργάνωση, η οποία ενεργεί για λογαριασμό τους.
- 40 Ο W. Jäger υποστηρίζει ότι ο όρος «οργάνωση» του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 δεν είναι δυνατόν να αφορά επιχειρήσεις όπως η STV. Ειδικότερα, είναι προφανές ότι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης δεν περιλαμβάνει «μέλη» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως. Ειδικότερα, η χρησιμοποίηση του όρου «μέλη» εμφανίζει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης είχε κατά νου μια επαγγελματική συμμαχία υπό νομική μορφή ενώσεως ή ανάλογης δομής και όχι μια επιχείρηση εξ ολοκλήρου ανεξάρτητη τόσο από νομικής και οργανωτικής απόψεως όσο και από απόψεως των ατομικών συμφερόντων των κατόχων δικαιωμάτων.

- 41 Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι μια οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, δεν μπορεί να έχει μορφή εταιρίας, διότι έχει ιδία νομική προσωπικότητα έναντι αυτής των εταίρων της και, επομένως, πρέπει να θεωρείται τρίτος σε σχέση με κάθε κάτοχο δικαιώματος επί φυτικών ποικιλιών. Συνεπώς, βάσει του κανονισμού 1768/95, μια τέτοια εταιρία δεν μπορεί να μεταβιβάσει τα δικαιώματα του κατόχου που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 14 του κανονισμού 2100/94.
- 42 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η έννοια της εγκατεστημένης στην Κοινότητα οργάνωσης κατόχων σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο χρήζει ευρείας ερμηνείας, προκειμένου να συμπεριλάβει όλες τις διαφορετικές μορφές οργάνωσης που υπάρχουν στα κράτη μέλη, υποστηρίζει δε ότι αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο κοινοτικός νομοθέτης επέλεξε συνειδητά να αναφερθεί σε μια τέτοια οργάνωση χρησιμοποιώντας γενικούς όρους.
- 43 Η Επιτροπή, στηριζόμενη στην άποψη ότι πρέπει να επιτρέπονται όλες οι μορφές οργάνωσης και να διασφαλίζονται τα δικαιώματα των κατόχων ανεξαρτήτως των μορφών οργάνωσης, θεωρεί ότι τα μέλη μιας οργάνωσης κατόχων μπορούν να είναι φυσικά πρόσωπα ή οργάνώσεις των οποίων μέλη είναι οι κάτοχοι. Κατά συνέπεια, μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης συσταθείσα σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία μπορεί να είναι «οργάνωση κατόχων» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, προκειμένου για κατόχους που δεν είναι εταίροι της, αλλά είναι μέλη οργάνωσης αποτελούσας εταίρο της εν λόγω εταιρίας. Τα τελευταία αυτά μέλη αποτελούν έμμεσα μέλη, των οποίων τα δικαιώματα μπορεί να προβάλει η εταιρία, εφόσον της έδωσαν εντολή προς τούτο.
- 44 Αντιθέτως, το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1768/95 αναφέρει σαφώς ότι μια οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως μπορεί να ενεργήσει μόνον εν ονόματι των μελών της. Κατά συνέπεια, μια οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων δεν μπορεί να προβάλει τα δικαιώματα της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου υπέρ των

κατόχων που δεν είναι εταίροι ή μέλη της ούτε μέλη ομοσπονδίας η οποία είναι εταίρος ή μέλος της εν λόγω οργανώσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 45 Επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 και όπως διευκρινίζει το άρθρο 1 του κανονισμού 1768/95, ο κανονισμός 1768/95 ρυθμίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κανόνων βάσει των οποίων εφαρμόζονται οι όροι που ενεργοποιούν την εξαίρεση της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου 14.
- 46 Από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1768/95 προκύπτει ότι, εξαιρουμένου του δικαιώματος καταβολής στον κάτοχο δικαιώματος δίκαιης αμοιβής, η οποία μπορεί να προσδιοριστεί αριθμητικώς, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του κατόχου που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 14 του κανονισμού 2100/94 δεν μπορούν να μεταβιβασθούν σε τρίτους.
- 47 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 20 των προτάσεών του, τα σχετικά δικαιώματα έγκεινται κυρίως στο δικαίωμα καταβολής εκ μέρους των καλλιεργητών αμοιβής, στο δικαίωμα ελέγχου της εφαρμογής του άρθρου 14 του κανονισμού 2001/94 ή των διατάξεων που θεσπίστηκαν βάσει της διατάξεως αυτής και στο δικαίωμα παροχής, κατόπιν αιτήσεως του κατόχου, κατάλληλων πληροφοριών στους καλλιεργητές και τους μεταποιητές.
- 48 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, τα δικαιώματα αυτά μπορούν να τα επικαλεστούν οι κάτοχοι είτε ατομικά είτε συλλογικά μαζί με άλλους κατόχους είτε μέσω οργανώσεως κατόχων με έδρα την Κοινότητα σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

- 49 Ο κανονισμός 1768/94 δεν περιέχει, ωστόσο, ορισμό της έννοιας «οργάνωση κατόχων».
- 50 Πάντως, τόσο από τις επιταγές περί ενιαίας εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου όσο και από την αρχή της ισότητας προκύπτει ότι μια διάταξη του κοινοτικού δικαίου που δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών προς καθορισμό της έννοιάς της και του περιεχομένου της χρήζει κανονικά, σε όλη την Κοινότητα, αυτοτελούς και ενιαίας ερμηνείας, η οποία πρέπει να αναζητείται λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο θεσπίστηκε η διάταξη και του σκοπού που επιδιώκει η επίμαχη ρύθμιση (αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-287/98, Linster, Συλλογή 2000, σ. I-6917, σκέψη 43, και της 11ης Μαρτίου 2003, C-40/01, Ansul, Συλλογή 2003, σ. I-2439, σκέψη 26).
- 51 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 σκοπό έχουν να παράσχουν στους κατόχους τη δυνατότητα να οργανωθούν καταλλήλως προκειμένου να ασκήσουν τα απορρέοντα από το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 δικαιώματά τους. Οι κάτοχοι μπορούν να ενεργήσουν ατομικά ή συλλογικά μαζί με άλλους κατόχους δικαιωμάτων ή ακόμη να συστήσουν προς τούτο οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, στους κατόχους επαφίεται η επιλογή της νομικής μορφής της εν λόγω οργάνωσης, η οποία μπορεί, επομένως, να έχει τη μορφή τόσο της ενώσεως όσο και της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης.
- 52 Υπέρ της ερμηνείας αυτής συνηγορεί η εξέταση των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95. Συγκεκριμένα, οι όροι που χρησιμοποιούνται στο δανικό κείμενο («sammenslutning»), στο αγγλικό («organization»), στο ισπανικό («organización»), στο γαλλικό («organisation»), στο ελληνικό («οργάνωση»), στο ιταλικό («organizzazione»), στο ολλανδικό («organisatie»), στο πορτογαλικό («organização»), στο φινλανδικό («järjestö») και στο σουηδικό («organisation») είναι στο σύνολό τους αρκετά γενικοί ώστε να καλύπτουν όχι μόνον τις ενώσεις, αλλά και άλλες μορφές οργάνωσης, όπως π.χ. τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης. Μολονότι

το γερμανικό κείμενο χρησιμοποιεί τον όρο «Vereinigung» στην πρώτη περίοδο της εν λόγω παραγράφου 2 και στο άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, ωστόσο στο άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του εν λόγω κανονισμού χρησιμοποιεί τον όρο «Organisation».

- 53 Το ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερη φράση, του κανονισμού 1768/95 κάνει λόγο για «μέλη» της οργανώσεως κατόχων δικαιωμάτων εξηγείται απλώς από τη χρησιμοποίηση του όρου «οργάνωση» και ουδεμία ένδειξη παρέχει ως προς τη νομική μορφή που πρέπει να έχει η εν λόγω οργάνωση.
- 54 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της Ιταλικής Κυβερνήσεως ότι μια «οργάνωση κατόχων», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, δεν μπορεί να έχει τη μορφή εταιρίας, διότι πρέπει να θεωρείται τρίτος έναντι κάθε κατόχου, αρκεί, αφενός, η διαπίστωση ότι κάθε οργάνωση με νομική προσωπικότητα αποτελεί τρίτον σε σχέση με τους κατόχους που την απαρτίζουν και ότι η διαπίστωση αυτή δεν αφορά μόνον τις οργανώσεις που έλαβαν τη μορφή εταιρίας. Αφετέρου, όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 21 των προτάσεών του, η απόκτηση της ιδιότητας εταίρου οργανώσεως συσταθείσας υπό τη μορφή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης ουδόλως συνεπάγεται την εκχώρηση δικαιωμάτων στην εταιρία αυτή.
- 55 Όσον αφορά τη νομική μορφή των μελών οργανώσεως κατόχων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 δεν περιέχει σχετικά στοιχεία. Ωστόσο, αν, όπως προκύπτει από τη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, η επιλογή της νομικής μορφής της οργανώσεως επαφίεται στους κατόχους, το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τα μέλη της οργανώσεως. Συνεπώς, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, τα μέλη οργανώσεως κατόχων μπορούν να είναι τόσο φυσικά πρόσωπα όσο και οργανώσεις των οποίων μέλη είναι οι κάτοχοι. Ως εκ τούτου, μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να αποτελέσει «οργάνωση κατόχων» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, συμπεριλαμβανομένων των κατόχων που είναι μέλη οργανώσεως η οποία είναι εταίρος της εν λόγω εταιρίας. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω κάτοχοι είναι έμμεσα μέλη της οικείας εταιρίας.

- 56 Από το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1768/95 προκύπτει πάντως ότι, για να μπορέσει μια οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων να προβάλει τα απορρέοντα από τις διατάξεις του άρθρου 14 του κανονισμού 2100/94 δικαιώματα των κατόχων, αρκεί κάθε διάδικος να έχει δώσει γραπτώς εντολή προς τούτο.
- 57 Από τη δεύτερη αυτή περίοδο προκύπτει επίσης ότι μια οργάνωση κατόχων δικαιωμάτων μπορεί να ενεργήσει μόνον εν ονόματι των μελών της και όχι ιδίω ονόματι ούτε εν ονόματι των κατόχων που δεν αποτελούν μέλη της.
- 58 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να αποτελέσει «οργάνωση κατόχων» δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως. Μια τέτοια οργάνωση μπορεί να προβάλει τα δικαιώματα των κατόχων που δεν είναι μέλη άλλης οργάνωσης, εφόσον η τελευταία αυτή οργάνωση είναι μέλος της πρώτης οργάνωσης. Αντιθέτως, δεν μπορεί να προβάλει τα δικαιώματα των κατόχων που, χωρίς να είναι ούτε μέλη της ούτε μέλη οργάνωσης που αποτελεί εταίρο της, ανέθεσαν στην εταιρία αυτή, έναντι αμοιβής, την προάσπιση των συμφερόντων τους.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 59 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 8 του κανονισμού 1768/95, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι προβλέπουν για τον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας τη δυνατότητα να ζητήσει από έναν καλλιεργητή τις πληροφορίες που προβλέπουν οι προαναφερθείσες διατάξεις, όταν δεν υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς του, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε φυτεύοντας,

στην εκμετάλλευσή του, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία εμπίπτει σε ένα από τα φυτικά είδη που απαριθμούνται στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 14.

- 60 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την απόφαση της 10ης Απριλίου 2003, C-305/00, Schulin (Συλλογή 2003, σ. I-3525), το Δικαστήριο έδωσε απάντηση σε σχεδόν πανομοιότυπο ερώτημα προς το δεύτερο ερώτημα της παρούσας αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.
- 61 Ως εκ τούτου, για τις ανάγκες της παρούσας αποφάσεως, είναι, αφενός, απαραίτητη η παραπομπή στις σκέψεις 46 έως 69 και 71 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Schulin. Αφετέρου, όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 1768/95, που επικαλείται η STV προς στήριξη του σχετικού με την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού ισχυρισμού της, αρκεί η διαπίστωση ότι η εν λόγω παράγραφος 3 δεν επιβάλλει πρόσθετες υποχρεώσεις στους καλλιεργητές, αλλά προβλέπει απλώς κανόνες καθορισμού του προσώπου που υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις απορρέουσες από το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 υποχρεώσεις του καλλιεργητή.
- 62 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα επιβάλλεται να δοθεί απάντηση αντίστοιχη αυτής που δόθηκε στο πλαίσιο της προπαρατεθείσας αποφάσεως Schulin, ήτοι ότι οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 8 του κανονισμού 1768/95, δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι προβλέπουν για τον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας τη δυνατότητα να ζητήσει από έναν καλλιεργητή τις πληροφορίες που προβλέπουν οι εν λόγω διατάξεις, όταν δεν υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλευσέως του, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή του, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία εμπίπτει σε ένα από τα φυτικά είδη που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁶³ Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς η Επιτροπή, που υπέβαλαν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 22ας Μαρτίου 2001 το Oberlandesgericht Düsseldorf, αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με τη γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου σχετικά με τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια

ότι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να αποτελέσει «οργάνωση κατόχων» δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως. Μια τέτοια οργάνωση μπορεί να προβάλει τα δικαιώματα των κατόχων που δεν είναι μέλη άλλης οργανώσεως, εφόσον η τελευταία αυτή οργάνωση είναι μέλος της πρώτης οργανώσεως. Αντιθέτως, δεν μπορεί να προβάλει τα δικαιώματα των κατόχων που, χωρίς να είναι ούτε μέλη της ούτε μέλη οργανώσεως που αποτελεί εταίρο της, ανέθεσαν στην εταιρία αυτή, έναντι αμοιβής, την προάσπιση των συμφερόντων τους.

- 2) Οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 8 του κανονισμού 1768/95, δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι προβλέπουν για τον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας τη δυνατότητα να ζητήσει από έναν καλλιεργητή τις πληροφορίες που προβλέπουν οι εν λόγω διατάξεις, όταν δεν υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε ή θα χρησιμοποιήσει, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμετάλλευσής του, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβε φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή του, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία εμπίπτει σε ένα από τα φυτικά είδη που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.

Jann

Timmermans

von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Μαρτίου 2004.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

B. Σκουρής

